

Työ tekijäänsä niittää

– eli tehtaisiin vai bierstubeen?

VOIMAN taloustoimitus on pannut merkille, että työstä puhutaan nykyisin paljon. Monia huolestaa työn kaatoaminen halpatuotantomaihin, erityisesti kun kyseessä ovat hyvät palkkaiset tehdashommat. Tästä syytetään erityisesti globalisaatiota pääoman liikkeen muodossa, mutta myös ylihappoa työvaikeutta. Samaan aikaan työpaikat muuttuvat epävarmimmiksi ja päätöksenteon prosessit tuntuvat karkaavan entistä kauemmaksi. Mutta mitä pääoman vapaalle liikkeelle voisi tehdä? Tai mitä ay-järjestöt ylipäänsä voivat tehdä?

Järjestäytyneet ay-liike on ryhtynyt töihin ja analysoi työtaistelujen tulevaisuutta globalisaatiohuolta vasten. Mika Helanderin toimittamassa *Going Global* -teoksessa taustana ovat ay-liikkeen tutut huolet. Kansallinen yhtenäisyys ja kilpailukyky ovat avainasemassa, kun suomalaista duunaria puolustetaan paitsi globalisaatiota, myös työolosuhteita polkevaa "vierastyökaadetta" vastaan. Uusiksi välineiksi ay-liike on keksinyt globaalimmat toimet, erityisesti kilpailuerojen tasoittamiseksi.

Toiset huomauttavat että työstä ollaan liiankin huolissaan kun pitäisi ehtiä elämäänkin. Vähemmän työvoimaa markkinoille moralistisen työllistämisen muodossa ja mahdollisuus kieltäytyä työstä ovat tällöin tarjottuja ratkaisuja pääoman ylivaltaan. Tätä näkökantaa edustava tietotyön osuuskunta General Intellect julkaisi äskettäin *Vasemmisto etsii työtä* -pamfletin, jossa työn tulevaisuutta arvioidaan työstä kieltäytymisen kautta. Teoreettista vauhtia on saatu italialaisesta autonomien perinteestä. G:n mukaan työn luonne on muuttunut pysyvästi kommunikaatioperustaiseksi ja koko elämän alueelle levittyväksi, eikä nostalgia auta nykytyöläistä.

On siis aika taistella työstä vapautumisen puolesta eikä haikkaila kekkoslaisten hyvinvointivaltion perään. Tai – toisin ilmaistuna – jatkaa työväenliikkeen pitkää perinnettä työstä vapautumiseksi. *Voiman* taloustoimitus testasi työväen tulevaisuuden eväät esittämällä Helanderille ja General Intellectille 11 kysymystä työstä ja työtaisteluista. Mitä työ on, minne se menee, ja miksi sitä ylipäänsä pitäisi tehdä?

TEPPO ESKELINEN & OTTO BRUUN

General Intellect: Vasemmisto etsii työtä. Like 2008.
Mika Helander: *Going Global*. Minerva Kustannus 2008. 379 s. 299 s.

Klaus Welp

	GENERAL INTELLECT	MIKA HELANDER
Mistä syntyy kilpailukyky ja mitä väliä sillä on?	Uusliberalistisesta käsityksestä, jonka mukaan markkinat ovat totuuden ratkaisemisen paikka.	Kilpailukyky syntyy konsensuksesta, eli siitä, että yhteisymmärryksessä edistetään isoja rakenteellisia ratkaisuja. Kansallinen kilpailukyky syntyy myös kilpailuedun kaventamisesta matalan kustannustason maiden ja Suomen välillä.
Olisiko parempi jos ihmiset tekisivät vähemmän töitä ja enemmän jotain muuta? Miksi?	Vähemmän internetiä, enemmän cabernetiä. Vähemmän palkkatyötä, enemmän yhteistyötä. Työ ja etenkin palkkatyö on pelkkää jumalpalvelusta.	Olisi ja ei olisi. Työn jakautuminen tasaisemmin olisi toivottavaa ja myös kilpailukykyä tukevaa. Vapaa-aika on erittäin tärkeä osa inhimillistä elämää, itsetoteutusta sekä työvoiman uusintamista. Työtä, eli luonnon muuttamista kulttuuriksi, pitää kuitenkin olla ihmisen itsetoteutuksen vuoksi.
Pitäisikö työvoiman jakautumisesta "ydintyövoimaan" ja "prekariaattiin" olla huolissaan ja miksi?	Homer Simpsonin esimerkki kertoo hyvin ydintyövoimasta ja sen kulttuurista. Ydintyövoiman tilanne on nykyään prekaarimpi kuin prekaarien, jotka sentään tietävät, ettei työhön ole luotamista.	Kyllä pitäisi. Prekaarit työolosuhteet ovat hyväksikäytön välineitä, estävät ihmisen agentuurin, eli omien oikeuksien ajamisen ja voimaantumisen työssä ja yhteiskunnassa, sekä vaikeuttavat pitkäjänteisyyttä elämässä.
Millä tavalla kiinalainen työläinen uhkaa suomalaista?	Myyttinen kiinalainen työläinen vie suomalaiselta oikean työn, myyttinen kiinalainen keskiluokka vie suomalaiselta työläiseltä pihvin lautaset ja makkaran grillistä ja lopulta Pekingin ja Shanghain tummennetun lasin ja teräksen karkaisemien pilvenpiirtäjien kasvot kiinalainen vie kukkahattutäiden eläkerahat. Valmistautukaa sivilisaatioiden sotaan!	Sosiaalisen dumpkauksen muodossa, eli siten, että tuotanto ei noudata työnteon minimiehtoja. Tästä muodostuu monissa tapauksissa ratkaiseva kilpailuetu. Lisäksi kiinalainen työläinen osana valtavaa massaa uhkaa puhtaasti määrällisenä tuotantotekijänä suomalaista työntekijää. Mutta läheskään kaikilla aloilla ja tuotantomuodoissa kiinalainen työläinen ei uhkaa suomalaista. Lisäksi kiinalainen työläinen on köyhä ja työskentelee usein huonoissa olosuhteissa. Hän ei uhkaa vaan on uhri!
Mitä työläiset voivat tehdä pääoman liikkeen nopeutuessa?	Kilpikonaa ei tässä tapauksessa tavoita Akhilleusta, pääoma juoksee työläisen eikä työläinen pääoman perässä.	Rajat ylittävää edunvalvontaa on tehostettava, erityisesti yritystasolla. Edunvalvonnassa on ymmärrettävä globaalitason merkitys, ja on löydettävä yhteinen järjestäytyneet rintama tähän tasoon vaikuttamisessa.
Tulisiko täystyöllisyyttä tavoitella ja jos, niin miten?	Arbeit macht frei.	Tulisi. Työtä jakamalla ja työelämän, verotuksen ja sosiaaliturvan olosuhteita muuttamalla niin, että haluttaessa voidaan tehdä osa-aikaista ja jaksottaista työtä. Julkiset investoinnit ja julkinen talous ovat myös tärkeitä välineitä tähän pyrittäessä, sekä rakenteellisten että suhdanteisiin liittyvien ongelmien vähentämiseksi.
Tapaat rakennuksella alipalkalla ilman kypärää työskentelevän laittoman siirtolaisen. Mitä teet?	Palaat ruutuun 5, jos et ilmianna tätä Ulkomalaisvirastolle ja vietä aikaasi kuulusteluissa kolmen heittovuoron ajan.	Ilmoitan asiasta työsuojelupiiriin. Kerron myös työntekijälle palkasta, johon hän on oikeutettu, sekä muista rakennuksen työolosuhteisiin liittyvistä määräyksistä. Menen hänen kanssaan luottamusmiehen luokse, jossa kerron ongelmista ja pyydän luottamusmiestä ottamaan asian hoitaakseen.
Mistä syntyy työväenliikkeen voima?	Bierstubeista.	Kollektiivisesta järjestäytymisestä ja solidaarisuudesta.
Mikä on globalisaation suurin ongelma?	Perhosen siivenisku Irlannin rannikolla.	Sen vaikea hallittavuus ja poliittisten järjestelmien puutteellisuus siihen liittyvien ongelmien ratkaisemisessa.
Miten tukea itsensä syrjäytyneeksi kokevaa, joka tahtois töihin, mutta jota kukaan ei halua palkata?	Hanki elämä, älä työtä!	Kunnollisen tilanneanalyysin tekemällä yhdessä syrjäytyneeksi kokevan kanssa ja pyrkimällä kehittämään konkreettisia ratkaisuja!
Tahdotteko lisätä jonkin näkemyksen työstä ja sen tulevaisuudesta Voiman lukijoille?	Lupaamme viedä kukkia palkkatyön haudalle: rest in peace.	Työtä on tehtävä!